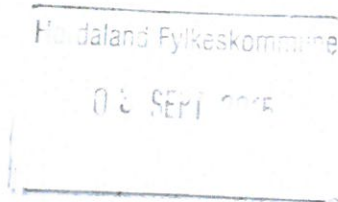

Vedlegg 9

Statens vegvesen

Hordaland Fylkeskommune
Postboks 7900
5020 BERGEN

Behandlende enhet:
Region vest

Saksbehandler/innvalgsnr:
Martin Søfteland - 55516540

Vår referanse:
2014/096916-023

Deres referanse:

Vår dato:
01.09.2015

Klage på avslag på krav om saksomkostninger etter fvl § 36. Sak som er knyttet til fylkesvei

1. Innledning

Fylkeskommunen er rette instans til å behandle klagen fordi realiteten i saken er knyttet til erstatningskrav grunnet tilstand på fylkesvei.

Viser til vedlagte kopi av vårt brev av 03.06.2015 hvor vi avviser klage på nektelse av å gi saksomkostninger etter forvaltningsloven § 36. Viser også til vedlagte kopi av sakens dokumenter for øvrig herunder klage av 27.03.2015 på vårt avslag om å imøtekomme krav om saksomkostnader og vedlagte kopi av klage av 24.06.2015 på vårt avvisningsvedtak. Sakens dokumenter er vedlagt bortsett fra innsynsbegjæringer som ikke har relevans for deres behandling av saken.

Vi avviste klagen fordi vi mente at vilkår for klage ikke forelå, jf side 1 og øverst på side 2 i vårt brev av 03.06.2015. Altså fordi vår beslutning om å gi skadelidte et tilbud om dekning av visse tydelig avgrensede poster, etter vårt syn ikke var et vedtak i forvaltningslovens forstand og dermed ikke utløste rett etter fvl § 36 første ledd. Av det utledet vi at når avgjørelse av realiteten ikke var enkeltvedtak, var nektelse av å utbetale saksomkostninger heller ikke et enkeltvedtak og dermed ikke gjenstand for klage etter fvl. § 28.

Etter å ha vurdert saken på nytt har vi under noe tvil kommet til at det er mulig å klagebehandle vår beslutning om å nekte å imøtekomme krav om saksomkostninger, selv om realiteten i saken ikke er et enkeltvedtak som kan påklages. I vurderingen er tatt hensyn til at klager ønsker en realitetsvurdering av klagen, og at det ville medført ekstra mye ressursbruk om klageinstans først skulle vurdert avvisningsspørsmålet og deretter eventuelt realiteten.

Vi gir derfor klager medhold i sin klage av 24.06.2015 på vårt vedtak om å avvise saken. I det følgende behandler vi realiteten i saken som gjelder saksomkostninger. I vårt brev av 03.06.2015 drøftet vi tross avvisningen likevel realiteten i saken. Vi viser til argumentasjonen

Postadresse
Statens vegvesen
Region vest
Askedalen 4
6863 Leikanger

Telefon: 02030
Telefaks: 57 65 59 86
firmapost-vest@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Spelhaugen 12
5147 FYLLINGSDALEN

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Landsdekkende regnskap

9815 Vadso
Telefon:
Telefaks:

her. I forhold til sakens realitet er både argumenter i klage av 27.03.2015 og klage av 24.06.2015 aktuelle.

2. Hva er skadelidtes tap mht saksomkostninger?

Advokaten skriver at beløpet på 375 kr er den foreløpige egenandel bileier har betalt for en gjennomgang av saken. Vi forstår dette slik at advokaten antyder at det kan være aktuelt å etterfakturere bileier etter at ikke bare realiteten i saken er avgjort, men også saksomkostningsspørsmålet.

Advokaten er NAF advokat. Av NAF sin nettside fremgår:

«Dersom det er grunnlag for det og du har behov for mer enn råd og veiledning kan vi følge opp saken på dine vegne. Dette kaller vi for utvidet bistand. Det forutsetter at du var medlem på det tidspunktet grunnlaget for tvisten oppstod og utløser en egenandel på kr 375,-.

Utvidet bistand gis med inntil 2 timer med henblikk på å få en minnelig løsning med motparten. Hvis saken ikke lar seg løse innenfor disse rammene er det mulig å få videre advokatbistand, forutsatt av vi har kapasitet, men da må du betale for bistanden selv.»

I e-post av 25.03.2015 hvor advokaten aksepterer vårt tilbud på vegne av sin klient fremsettes samtidig krav om saksomkostninger for to timers advokatarbeid. Det betyr at advokaten da realiteten i saken var avgjort hittil hadde arbeidet to timer for skadelidte bileier. To timers advokatbistand er innenfor rammen for såkalt «utvidet bistand» og koster altså skadelidte NAF medlem totalt kr 375.

Hvis NAF advokaten skal fakturere skadelidt medlem utover 375 kr antar vi at forutsetningen er at ytterligere bistand er i medlemmets egen interesse, jf regler for god advokatskikk punkt 3.1.1 om plikt til å ivareta klientens interesser samvittighetsfullt.

Spørsmålet om hvorvidt fvl. § 36 første ledd gir part rett til å kreve dekning av utgifter til fremsettelse av et krav om sakskostnader, er grundig vurdert av Justisdepartementets lovavdeling i sak 1998/02787. De uttaler:

«..meningen med fvl. § 36 første ledd er å gi en nærmere begrenset adgang til dekning av kostnader knyttet til endring av vedtak i partens favør, ikke å holde parten økonomisk skadesløs generelt».

Lovavdelingens vurdering er når uttalelsen leses i sin helhet, altså at retten gjelder endring av sakens realitet, - ikke advokatutgifter til arbeid med saksomkostningsspørsmålet.

Spørsmålet om rett etter fvl § 36 til dekning for advokatutgifter som gjelder arbeid med krav om sakskostnader er også vurdert av Sivilombudsmannen. (Saken gjaldt blant annet sakskostnader for domstolen men prinsippet er på dette punkt det samme). Fra sak 1999-1261 hitsettes:

«Ordlyden i forvaltningsloven § 36 taler mot at bestemmelsen gir hjemmel for å kreve dekning av kostnader forbundet med å fremsette krav om sakskostnader. Slike kostnader er ikke nødvendige for å endre realitetsvedtaket. Jeg har derfor ikke grunnlag for å rette

innvendinger mot departementets standpunkt om at kostnader forbundet med å fremsette krav om saksomkostnader ikke kan krevers dekket.»

Både Justisdepartementets lovavdeling og Sivilombudsmannen er altså enige om at fvl § 36 ikke gir rett til dekning for advokatutgifter til arbeid med å fremme krav om saksomkostninger.

Det er derfor etter vårt syn ikke i skadelidte bileiers interesse å investere eksempelvis i en eller to timers ytterligere advokatbistand for saksomkostningsspørsmålet til en pris av eksempelvis 1000 kr pr time, når han om han ellers får fullt medhold uansett ikke kan oppnå å få dekket mer enn sine advokatutgifter til realiteten i saken som er 375 kr.

Vi forstår at «utvidet bistand» på opptil to timers advokatbistand til totalt 375 kr ikke reflekterer arbeidets reelle kostnad. Differansen mellom slik subsidiert medlemspris og reel pris finansieres enten av NAF advokaten selv som gratisarbeid, eller av NAF medlemmene generelt via kontingenten. Poenget er at rett etter fvl § 36 er knyttet til berørt part sin egen kostnad med å få endret vedtaket. Hvis eksempelvis en part gis hjelp av en person som tar seg fri fra jobben og dermed lider et tap ved å hjelpe ham med klage, vil utgiften ikke være relevant etter fvl. § 36 hvis det ikke kan dokumenteres at part faktisk har betalt sin hjelper. Eventuelt tap eller kostnad som advokat altså partsrepresentant måtte ha hatt i saken, dekkes ikke.

Vi fastholder at skadelidt bileiers utgifter til saksomkostninger kun er 375 kr.

3. Har skadelidte krav på dekning av saksomkostninger selv om det ikke er truffet enkeltvedtak om realiteten i saken?

Av klage av 24.06.2015 synes å fremgå at klager og vi nå er enige om at vår beslutning om å gi en spesifisert og avgrenset erstatning til skadelidt bilist ikke er et enkeltvedtak, og dermed ikke omfattes av ordlyden i forvaltningsloven § 36 første ledd.

Klager anfører at det er rikholdig praksis på at fvl. § 36 anvendes analogisk utenfor det som formelt anses som enkeltvedtak.

I lys av denne anførselen har vi gått gjennom det meste av relevante avgjørelser knyttet til fvl § 36 i uttalelser fra Justisdepartementets Lovavdeling og en del uttalelser om fvl. § 36 fra Sivilombudsmannen. Det er riktig som klager anfører at fvl. § 36 i noen grad kan tolkes analogisk.

Det er vanlig å anføre uttalelse i ombudsmannssak gjengitt i årsmelding for 1981 side 138 og følgende som grunnlag for begrenset analogisk anvendelse av fvl. § 36 eller prinsippet i bestemmelsen. Av Sivilombudsmannens sak 2005/2298 som gjelder dekning for advokatutgifter før vedtak ble truffet fremgår øverst side 261: «...adgangen til å gi saksomkostninger basert på en analogi av forvaltningsloven § 36 er relativt begrenset.»

Vi forstår rettstilstanden slik at forvaltningsloven § 36 kan gis analogisk anvendelse i tilfeller hvor man reelt sett befinner seg nær opp til en enkeltvedtakssituasjon, men hvor det formelt sett ikke foreligger et enkeltvedtak – eller vedtak – etter forvaltningsloven § 2.

I saken gjengitt i Ombudsmannens årsmelding 1981 side 138 og følgende ble som argument for analogisk anvendelse anført at normal saksbehandling ikke var fulgt på en måte som satte de ordinære klagereglene på siden. Altså slik at analogisk anvendelse av fvl. § 36 bidro til å lindre en urett som forvaltningen hadde begått. Etter vårt syn er ikke begått en lignende urett i vår sak.

I Ombudsmannens uttalelse gjengitt i årsmeldingen for 2000 side 189 er vektlagt som argument for analogisk anvendelse av fvl. § 36 at den konkrete saken tilsa at vilkårene for dekning etter erstatningsrettslige synspunkter også var oppfylt.

Etter vårt syn er ikke konkludert med at det er konstatert noe erstatningsbetingende forhold fra vår side i saken.

Det rettskildemessige vurderingstema er trolig noe videre ved analogisk anvendelse enn ved en direkte anvendelse av fvl. § 36. Det åpnes trolig for at reelle hensyn kan tas hensyn til.

I den konkrete saken er skadelidtes utgifter til saksomkostninger 375 kr, hvilket er et bagatellmessig beløp. I en rimelighetsvurdering er etter vårt syn derfor beløpets størrelse av en viss betydning. Som redegjort for innledningsvis er det etter vårt syn helt usannsynlig at skadelidte bileier at advokaten krever ham for et høyere beløp enn 375 kr som han allerede har betalt. Skadelidte har fått en erstatning i saken på et mye større beløp og er slik vi forstår ham godt fornøyd. Etter vårt syn foreligger ikke noe konkret rimelighetsbehov for å dekke saksomkostningene i denne saken.

Etablert rettstilstand er at våre avgjørelser som gjelder erstatningskrav grunnet vegens tilstand ikke er enkeltvedtak i forvaltningslovens forstand. Klager anfører at Statens vegvesen ikke kan redusere sitt ansvar ved å sette vedlikeholdet av veien ut til en entreprenør. Denne endringen har imidlertid ikke betydning for hvorvidt avgjørelser i erstatningssaker regnes som enkeltvedtak eller ikke. Også i gammelt regime hvor Statens vegvesen vedlikeholdt vegen selv, var det ansett som sikker rett at avgjørelsen ikke var et enkeltvedtak. Klagers anførsel har relevans for spørsmålet om vi kan henvise slike krav til driftsentreprenør. Men i dette tilfellet kommer dette ikke på spissen fordi vi har utbetalt erstatning etter at driftsentreprenør ikke erkjente noe ansvar.

Hvis samfunnet mente at rettssikkerhetshensyn for borgerne var særlig viktige i slike saker, ville det være naturlig å anse avgjørelser av realiteten i slike saker som enkeltvedtak. Slik er det ikke. Avgjørelsen av realiteten regnes etter sikker rett ikke som enkeltvedtak.

Etter vårt syn vil en analogisk anvendelse av fvl. § 36 i dette tilfellet skape en unødvendig komplisert og ulogisk rettstilstand, ved at det gis saksomkostninger og klagerett på saksomkostningsavgjørelse, selv om realitetsavgjørelsen ikke er et enkeltvedtak.

Etter vårt syn er det ikke støtte verken i Sivilombudsmannens uttalelser eller uttalelser fra Justisdepartementets lovavdeling for å statuere plikt til analogisk anvendelse og dekning for saksomkostninger etter fvl. § 36 i denne konkrete saken.

Etter vårt syn tilsier heller ikke reelle hensyn av vekt at saksomkostninger skal dekkes i dette tilfellet. Vi fastholder derfor vårt standpunkt om å ikke dekke skadelidtes saksomkostninger på 375 kr.

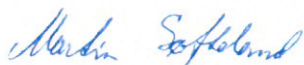
4. Konklusjon

Klagen på vår beslutning om å ikke dekke skadelidtes saksomkostninger gis ikke medhold. Saken oversendes dere som klageinstans for endelig avgjørelse.

Hvis dere mot formodning kommer til at saksomkostninger skal dekkes ut fra en analogisk anvendelse av fvl. § 36, minner vi om at det etter sikker rett kun er skadelidtes utgift til saksomkostninger til endring av realiteten i saken, altså 375 kr, som kan kreves dekket.

Eventuelle saksomkostninger for arbeid med saksomkostningsspørsmålet, eller utgifter som advokaten eller NAF måtte hatt som skadelidte ikke dekker, faller altså utenfor og er ikke relevant. På begge de to nevnte selvstendige grunnlag er altså 375 kr maksimal erstatning skadelidte kan få om dere gir medhold i klagen.

HR- og administrasjonsavdelingen
Med hilsen

Martin Søfteland
seniorrådgiver

22 vedlegg

Kopi: advokat Per Sætersdal